

Art i política

NARCÍS SELLES

Totes les obres d'art que accedeixen a l'àmbit públic generen múltiples significacions polítiques, sigui pels imaginaris que posen en joc, sigui pel tipus de relació que estableixen amb el sistema artístic, sigui per les lectures i/o els usos que en fan persones, grups socials, sectors ideològics o institucions. I, alhora, l'actitud de l'artista davant la realitat i les conteses de la vida també condicionen la percepció de la seva obra. En les línies següents apuntarem alguns d'aquests aspectes per entendre millor la trajectòria de Torres Monsó.

En una visió panoràmica de la seva producció, podríem establir-hi dues grans divisions. La primera estaria marcada per una idea de l'art com a producte autònom reclòs en l'esfera estètica. D'una alineació inicial amb les tesis neoclassicistes oficials de la postguerra es va anar obrint a nous corrents. L'orientació primitivista possibilitaria una recepció en clau identitària de la seva escultura, i alhora en justificaria l'experimentació formal. Aquest tipus d'obra va assolir certa integració en la política estatal post-autàrquica, la qual promovia formes de modernitat que no qüestionessin els valors del règim.

La segona etapa estaria induïda pels canvis viscuts als seixanta per la societat i l'art —amb el qüestionament de les disciplines tradicionals, les noves relacions

entre les cultures populars i l'alta cultura o la dessacralització de l'art i de la figura de l'artista—, així com per l'emergència de l'oposició política. Tot plegat va portar Torres a una crisi i després a un replantejament del seu fer, que no va consistir només en l'adopció de nous referents estètics i en una nova manera d'emprar-los, sinó que va afectar la seva mateixa idea de l'art. El món contemporani va passar a ser objecte de reflexió i crítica, però no des d'una dicció naturalista sinó subvertint significants i metaforitzant formes a fi d'establir un joc de relacions entre allò simbòlic i allò real. L'obra de Torres es va desplaçar de la severitat, la circumspicció, l'austeritat i l'entotsolament a la ironia, el sarcasme, l'hedonisme i la rebel·lia.

La voluntat d'imbricar l'art amb l'entorn ja es féu evident arran de la seva participació a «Estampa» Popular o en exposicions molt connotades políticament, com la que va tenir lloc a Milà sota el títol «Amnistia. Mostra d'arte contemporanea» (1972), a favor de CCOO, o la «Mostra d'Art Realitat» (1974), en suport als detinguts de l'Assemblea de Catalunya, així com la seva militància a l'ADAG (1976-1978). Encara l'any 1992 s'afegiria a l'exposició «Art per la llibertat» per reclamar l'alliberament dels independentistes empresonats i torturats per l'Estat espanyol. Finalment, cal esmentar el Torres ciutadà i activista cultural. Des de

AUTOR DESCONEGUT. ARXIU SELLES

>> **Tors aplaudidor (1970), una obra que marca l'inici d'una nova etapa en l'art de Torres Monsó.**

final dels quaranta es convertiria en una de les ànimes del Cercle Artístic, des d'on va propiciar la difusió de l'art modern. També va prendre part en agrupacions d'artistes i en iniciatives per regularitzar la situació professional i social del sector. Durant els seixanta, va mantenir contactes amb l'antifranquisme i va ser dels primers signants del manifest a favor de l'amnistia publicat a la revista *Presència* l'any 1970. Més tard, va donar suport a la formació del PSC i a la candidatura socialista a Girona, però més enllà d'unes sigles concretes el compromís ètic de Torres fou amb l'ésser humà i en la lluita contra les coercions que el tenallen.

Narcís Sells és filòleg i doctor en Història de l'Art.

>> **Des de l'altre costat (2006), de Torres Monsó.**

TORRES MONSÓ